

Betreft: Zienswijze op het ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken

Uw kenmerk : ACM/UIT/645099

Zaaknummer : ACM/25/194782

Datum: 26 juni 2025

Bij deze reageer ik op het verzoek op een zienswijze rondom het ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken.

Soms is het noodzakelijk om uit te zoomen en te beoordelen of een vraagstelling wel binnen de juiste context is geplaatst. In deze zienswijze beoog ik dat te doen.

We worden momenteel geconfronteerd met aanzienlijke netcongestie, die naar verwachting in de komende jaren nog verder zal toenemen. Dit heeft verstrekkende gevolgen voor de samenleving. Zo leidt het onder meer tot maatschappelijke ontwrichting (zoals het niet kunnen bouwen van woningen), economische schade (bijvoorbeeld negatieve impact op het bruto binnenlands product), en het risico dat klimaatdoelstellingen voor 2030 – met name de beoogde CO₂-reductie – niet worden behaald.

De huidige discussie over het ontwerpbesluit richt zich voornamelijk op de vraag wie als eerste toegang krijgt tot de beperkte beschikbare netcapaciteit. Daarbij blijft echter buiten beschouwing hoe netbeheerders hun uitbreidingsprojecten zouden moeten prioriteren, en op welke wijze de afweging moet worden gemaakt tussen maatschappelijke, economische en klimaatbelangen.

Netcongestie wordt in de praktijk vaak gepresenteerd als een technisch probleem van de netbeheerders. Deze zouden, mede door het tariefreguleringskader van de Autoriteit Consument & Markt (ACM), vooral op efficiëntie hebben gestuurd. De vraag is echter of dat een juiste benadering is.

Vanuit een breder perspectief is netcongestie veel meer een collectief en maatschappelijk vraagstuk. We bevinden ons in een energietransitie: van fossiele naar duurzame energie, en van centrale naar meer decentrale opwekking. De druk op het elektriciteitsnet is toegenomen doordat deze transitie sneller verloopt dan de netbeheerders het net kunnen uitbreiden of verzwaren. Hierdoor is het noodzakelijk om keuzes te maken over waar prioriteit moet worden gegeven: over toewijzing capaciteit en over prioritering uitbreidingsprojecten.

Die keuzes kunnen niet worden overgelaten aan de netbeheerders of de toezichthouder; dat is niet hun rol en valt buiten hun verantwoordelijkheid. Ze raken fundamentele publieke belangen en vragen om een zorgvuldige afweging van maatschappelijke, economische en ecologische doelstellingen. Dat is een politieke verantwoordelijkheid, en ligt primair bij de rijksoverheid.

Om die reden wordt voorgesteld dat de toezichthouder geen zelfstandig nieuw kader voor prioritering opstelt. In plaats daarvan dient de vraag teruggelegd te worden bij de rijksoverheid, die als enige partij democratisch gelegitimeerd is om dergelijke integrale keuzes te maken.

6-8-2025